

Uvod

Određivanje opšteg pojma krivičnog djela predstavlja jedno od najvažnijih, ali i najsloženijih pitanja u nauci krivičnog prava. Od toga kako ćemo odrediti taj pojam, zavisi i cijeli sistem opšteg djela krivičnog prava. Opšti dio krivičnog prava bavi se samo određivanjem opšteg pojma krivičnog djela, a ne i određivanjem pojмова pojedinih krivičnih djela. Riječ je o utvrđivanju opštih obilježja koja mora posjedovati bilo koje ponašanje da bi se moglo smatrati krivičnim djelom. Opšti pojam krivičnog djela treba odrediti na način koji će ne samo dati zadovoljavajuće rješenje na teorijskom planu, već tako da predstavlja i polazni opšti osnov za rješavanje konkretnih slučajeva u primjeni krivičnog prava. Iako je krivično djelo istovremeno i pravni pojam podlozan vrjednovanju, a krivično nepravo povreda norme, u našoj teoriji se polazi od toga da je ono prije svega djelo čovjeka koje prouzrokuje povredu prava.. Postoji saglasnost oko toga da obavezni element u formalni pojam treba unijeti i jedan subjektivni element, a to je krivica koja se u našoj teoriji uprošćeno označava kao psihološki odnos učinioca prema djelu. Danas je i u našoj teoriji napušteno objektivno shvatanje pojma krivičnog djela, a koje negira krivicu kao obavezan element opšteg pojma krivičnog djela.

Opšti pojam krivičnog djela može se se odrediti na sledeći način: krivično djelo je radnja koja je u zakonu predviđena kao krivično djelo, koja je protivpravna i koja je skrivljena. Ovako određen opšti pojam krivičnog djela ima sledeća četiri elementa: 1) radnju, 2) predviđenost krivičnog djela u zakonu, 3) protivpravnost i 4) krivicu.¹

Elementi krivičnog djela, iako se mogu razmatrati zasebno, tjesno su međusobno povezani tako da predstavljaju jednu cjelinu. Tema ovaga rada je jedan od elemenata krivičnog djela, a to je krivica, njena važnost je u tome što za postojanje krivičnog djela koje može biti osnov krivične odgovornosti potrebno je utvrditi i krivicu učinioca. To je poslednji nivo na kome se donosi odluka i konačna ocjena o tome da li je u konkretnom slučaju učinjeno krivično djelo.